

Sigtuna skolstiftelse

Rektorn vid Sigtunaskolan humanistiska läroverket

Beslut för grundskola och gymnasieskola

efter tillsyn i
Sigtunaskolan humanistiska läroverket
i Sigtuna kommun

Tillsyn i Sigtunaskolan humanistiska läroverket

Skolinspektionen genomför tillsyn av riksinternatskolorna under våren 2014. Sigtunaskolan humanistiska läroverket besöktes av Skolinspektionen den 11-13 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Sigtunaskolan Humanistiska läroverket ligger centralt i Sigtuna kommun. Huvudman för skolan är stiftelsen Sigtuna Skolstiftelse (organisationsnummer 814800-2879). Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket är en riksinternatskola. Riksinternatskolorna har enligt skollagen (2010:800) bland annat till uppgift att anordna skola för i första hand utlandssvenska elever. Enligt uppgifter från Skolverket var det 9 elever i grundskolan och 79 elever i gymnasieskolan som i september 2013 var utlandssvenska elever.

Skolan omfattar årskurs 7-9 i grundskolan samt ekonomiprogrammet, humanistiska programmet, naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet i gymnasieskolan. Huvudmannen har ansökt till Skolinspektionen om att få bedriva undervisning för elever i årskurs 4-6. Skolan har vidare ansökt om att bedriva naturvetenskapsprogrammet, ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet med särskild variant estetisk inriktning.

Sigtunaskolan erbjuder också IB Middle Years Programme (MYP) från årskurs 7 och The International Baccalaureate Diploma Programme (IB) för elever i gymnasieåldern där skolan erbjuder ett första förberedande år (Pre Diploma, DP, vilket motsvarar MYP 5) som ger grund för studier på IB Diploma. MYP och IB Diploma omfattas inte av denna tillsyn.

Skolan har vid tillsynstillfället 152 elever i grundskolan och 149 elever i gymnasieskolan. Totalt i skolan medräknat eleverna som läser MYP, IB och DP har skolan 411 elever. Det finns både elever som bor på skolans elevhem och elever som bor hemma. Internatverksamheten omfattas inte av denna tillsyn.

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för årskurs 9 från läsåret 2012/13 var det genomsnittliga meritvärdet 227. Under perioden 2010 till 2013 har meritvärdet varit 227 som lägst och 250 som högst. År 2013 var det 80 procent av eleverna i årskurs 9 som nådde minst betyget E i alla ämnen. Under perioden 2010 till 2013 har andelen elever som nått minst betyget E varierat. Det var som lägst 72 procent år 2012 och som högst 90 procent år 2011. De senaste tre åren har mellan 85 och 90 procent av eleverna varit behöriga till gymnasieskolan.

Enligt Skolverkets statistik för den gymnasiala utbildningen från läsåret 2012/13 var den genomsnittliga betygspoängen hos de elever som avslutade sin utbildning på Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket 11,4 att jämföra med riksgenomsnittet för samtliga nationella gymnasieprogram som var 14,0. Meritpoängen vid Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket år 2013 var det lägsta på fyra år. De senaste fyra åren har meritpoängen som högst varit 16,3 (år 2010). De senaste åren har 100 procent, eller strax under 100 procent, av eleverna som haft grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier (87 procent i riket).

Helhetsbedömning

Tillsynen av Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket visar att eleverna i grundskolan och gymnasieskolan ges i huvudsak förutsättningar att nå goda resultat. Undervisningen bedrivs i små klasser med ett aktivt lärarstöd. Skolans kunskapsresultat är i huvudsak goda och nästan samtliga elever når de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen.

Många av de brister som har framkommit i tillsynen pekar på behovet av att rektorn ges möjlighet att bedriva ett tydligt pedagogiskt ledarskap. Under läsåret har större delen av rektorns arbete varit inriktad mot en omorganisation av internatverksamheten. Rektorn är medveten om detta och om behovet av att skapa rutiner och förutsättningar för att utveckla undervisningens kvalitet. Skolinspektionens tillsyn visar att skolans systematiska kvalitetsarbete behöver utvecklas. Det är av vikt att ett välfungerande kvalitetsarbete kommer igång på både skol- och huvudmannanivå. Huvudmannen måste ställa krav och efterfråga resultat och analyser av resultat. Det finns i dag brister i hur kvalitetsarbetet utformas, vilka som deltar i detta och i de analyser som görs. På grund av att eleverna inte är delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet riskerar skolan att gå miste om viktiga signaler om undervisningens och utbildningens kvalitet. Elevernas kunskapsresultat i grundskolan och gymnasieskolan behöver sammanställas och analyseras. Utifrån analysen behöver skolan ta ställning till om åtgärder för att förbättra undervisningen och utveckla verksamheten ska vidtas. Kvalitetsarbetet behöver genomföras så att personal, elever och vårdnadshavare har en reell möjlighet att delta och så att elevernas åsikter och erfarenheter tas tillvara.

Flera av de brister som framkommer i Skolinspektionens beslut hade kunnat åtgärdas eller motverkas tidigare om skolan hade haft ett välfungerande kvalitetsarbete. Det gäller exempelvis arbetet med särskilt stöd. Det finns oklarheter angående rutinerna för särskilt stöd, arbetet med åtgärdsprogram och hur väl det särskilda stödet har anpassats efter elevernas behov. Åtgärdsprogrammen

och det särskilda stöd som ges till eleverna behöver följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen behöver i högre grad synliggöra elevernas behov och åtgärderna behöver bli mer konkreta, bland annat för att vara möjliga att utvärdera.

Vidare är det av stor vikt att det i elevhälsan finns tillgång till kurator och att elevhälsans kompetenser tillsammans arbetar både förebyggande och hälsofrämjande. Det är också viktigt att eleverna i grundskolan får undervisning i trä- och metallslöjd.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid tillsynen samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sigtuna skolstiftelse att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast **den 19 september 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Sigtuna Skolstiftelse måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Undervisningen i slöjd ska utgå från och omfatta centralt innehåll i kursplanen.

Motivering

För utbildningen i grundskolan gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen innehåller även kursplaner i samtliga ämnen för grundskolan. Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte och centrala innehåll. Av kursplanen i ämnet slöjd framgår att syftet med undervisningen bland annat är att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att formge och framställa föremål i olika material med hjälp av lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker. I beskrivningen av det centrala innehållet för årskurs 7 – 9 under rubriken "Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker" nämns bland annat att eleverna ska ges möjlighet att arbeta med materialen metall, trä och textil och deras kombinationsmöjligheter med varandra. De ska få möjlighet att lära sig hur handverktyg, redskap och maskiner benämns och används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

Skolinspektionens tillsyn visar att eleverna i Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket inte ges någon undervisning i trä- och metallslöjd. Tillsynen visar att det inte finns material, verktyg eller lokaler för att undervisa i trä- och metallslöjd. Detta framkommer bland annat i intervjuer med elever i grundskolan och med rektorn. I faktagranskningen har rektorn uppgett att eleverna i teknikundervisningen ges möjlighet att arbeta med trä och metall och att de exempelvis har konstruerat bilar utifrån råttfällor, lådbilar och en ask av plåt.

Skolinspektionens bedömning är att det saknas en slöjdsal som är utrustad för undervisning i slöjd med materialen trä och metall samt att ämnet inte utgår från och omfattar centralt innehåll i kursplanen för ämnet slöjd.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att det finns brister i hur undervisningen utgår från och omfattar det centrala innehållet i kursplanen och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 11 § skollagen

3 Kursplaner i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Sigtuna Skolstiftelse måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Tillsynen visar att eleverna inte har tillräckligt inflytande över utbildningens arbetssätt och innehåll. Eleverna i gymnasieskolan upplever att det till stor del är lärarna som gör planeringen för undervisningen och att elevernas inflytande handlar om att välja redovisningsform. Flera elever ser dock inte detta som ett problem utan upplever att det är så det ska vara i skolan. Eleverna i grundskolan har i intervjuerna svårt att ge exempel på tillfällen då de får vara med och ha synpunkter på undervisningens upplägg och innehåll. De uppger att det tillfälle då de får ha synpunkter på skolan är i en enkät, men frågorna handlar till största delen om hur eleverna trivs i skolan.

Flera elever i gymnasieskolan uppger att skolledningen tidigare inte hållit dem informerade i frågor som rör dem, men att det är något som har förbättrats under läsåret. Eleverna upplever nu att skolledningen lyssnar till deras synpunkter och önskemål och ger dem tydligare återkoppling på förslag som framkommer i exempelvis skolans elevråd. Fortfarande diskuteras dock enligt eleverna inte undervisningens upplägg och innehåll vid något tillfälle som exempelvis elevrådet. I samband med faktagranskningen har skolans rektor angett att det programråd både för eleverna i gymnasieskolan och grundskolan där pedagogiska frågor diskuteras.

I intervjuer med lärarna i grund- och gymnasieskolan bekräftas elevernas bild av att lärarna gör planeringen och att eleverna ibland kan vara med och bestämma undervisningsformer. Lärarna i gymnasieskolan upplever att det är svårt att hinna med alla delar som ingår i kurserna eftersom det är flera elever som har bristande kunskaper från grundskolan när de börjar i gymnasieskolan. Lärarna i grundskolan uppger att det är en stor spridning av elevernas kunskaper framför allt i årskurs 7. De uppger i intervju att det därför är svårt att låta eleverna ha ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.

Rektorn uppger i intervju att eleverna ska ges inflytande över hur de ska nå kunskapskraven och att lärarna är medvetna om detta krav. Rektorn och de biträdande rektorerna försöker följa upp detta genom medarbetarsamtalen. Men det har inte gjorts någon utvärdering av hur det ser ut i skolan som helhet och inte heller av hur eleverna upplever inflytandet. Av den anledningen vet inte rektorn med säkerhet om eleverna ges inflytande. I samband med faktagranskningen har rektorn uppgett att program mål och läroplansmål utvärderas i slutet av årskurs 9 i grundskolan och årskurs 3 i gymnasieskolan.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att verksamhetens arbete med att ge eleverna reellt inflytande över utbildningen brister. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och

2.8 Rektorns ansvar i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt

2.3 Elevernas ansvar och inflytande i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan

Trygghet och studiero

Bedömning

Sigtuna Skolstiftelse måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Rutiner ska utarbetas och implementeras på skolan för anmälan av kränkande behandling till rektor och huvudman.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är därefter skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Tillsynen visar att det inte är tydligt för alla i skolan vilka rutiner som finns när det gäller anmälan av kränkande behandling till rektor och huvudman. Lärarna i grundskolan berättar i intervju att de direkt vidtar åtgärder när de får kännedom om exempelvis mobbning. Om de inte lyckas lösa den tar de upp situationen i trygghetsgruppen och informerar mentorerna. Om mentorerna inte kan reda ut händelserna tar de upp dem med den biträdande rektor eller en av specialpedagogerna. De händelser som utreds av lärarna anmäls inte till rektor, biträdande rektor eller specialpedagogerna.

Rektorn uppger i intervju att signaler om kränkande behandling kan komma via olika kanaler. Oavsett från vem som signalerna kommer tas alla ärenden upp i skolans ledningsgrupp där rektorn är med. Bara de fall som ledningsgruppen inte kan hantera når styrelsen. Rektorn uppger i intervju att styrelsen inte får information om några andra ärenden och de efterfrågar inte heller någon information. Representanten för styrelsen uppger i intervju att det finns en rapporteringsrutin gällande kränkande behandling och att frågan tas upp på varje styrelsemöte. Rektorn rapporterar då om de allvarligare ärendena.

Rektorn har i faktagranskningen uppgett att det i skolans likabehandlingsplan anges att så snart en vuxen får vetskap om något som misstänks vara någon form av trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektor som är ytterst ansvarig. Rektor är ansvarig för att informera huvudmannen.

Genom att alla incidenter där en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling inte rapporteras till rektor och vidare till huvudmannen har varken rektorn eller huvudmannen en fullständig övergripande bild av hur situationen ser ut i grund- och gymnasieskolan.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 10 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Sigtuna Skolstiftelse måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rutiner för arbetsgången med elever i behov av särskilt stöd ska implementeras. Rutinerna ska omfatta anmälan, utredning, beslut om och utvärdering av åtgärdsprogram.
- Åtgärdsprogram ska utarbetas för de elever som är i behov av särskilt stöd på skolan. Av åtgärdsprogrammen ska det framgå vilka behov av särskilt stöd eleven har, vilka åtgärder som ska vidtas för att tillgodose elevens behov samt hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Rektorn ska fatta beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.
- Åtgärdsprogram ska följas upp och insatserna utvärderas löpande.

Motivering

Enligt skollagen ska personal anmäla till rektorn om en elev uppvisar svårigheter i sin skolsituation. Rektorn ska därefter se till att behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska sådant stöd ges. Ett åtgärdsprogram ska då utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Rektorn ska besluta om åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte.

Av skollagen framgår vidare att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2013:8) med kommentarer om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd framgår att rektorn ska se till att ett beslut om anpassad studiegång inte omfattar fler ämnen eller längre tidsperiod än nödvändigt. Vidare framgår att det är viktigt att utgå från elevens behov vad gäller ämnen, omfattning och tidsperiod.

Tillsynen visar att det finns otydligheter i grund- och gymnasieskolan när det gäller rutinerna för arbetet med särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av skolans skriftliga rutiner för särskilt stöd. Av dessa framgår att ämneslärare och mentor ska anmäla till rektorn om de tror att en elev inte kommer att nå kunskapskraven. I rutinerna uppges rektorn vara den som ansvarar för att utredningen utförs och att arbetet delegeras till lärare eller specialpedagog. Om utredningen tyder på medicinska eller sociala svårigheter ska elevhälsan kontaktas.

Rektor beskriver i intervju att lärarna ska kontakta en av specialpedagogerna i elevhälsan när de tror att en elev är i behov av särskilt stöd. Denne kallar sedan till ett möte med samtliga inblandade för att kartlägga problemet. Det kan exempelvis handla om att någon specifik kompetens i elevhälsan behöver kopplas in. Det är sedan specialpedagogen som skriver åtgärdsprogrammet i samarbete med elev, vårdnadshavare och lärare eller någon annan person, exempelvis den som är ansvarig för internatdelen. Rektorn har träffar med elevhälsan varje vecka.

I intervju med representanter för elevhälsan beskriver de hur lärarna ofta söker upp specialpedagogen när lärarna upptäcker att de har en elev som kan vara i behov av särskilt stöd. Det händer också att lärare går direkt till skolpsykologen när de är oroliga över en elev. Om lärarna har elever med dyslexi brukar de

vända sig direkt till en av specialpedagogerna för att få stöd i hur de kan hjälpa eleven. Elevhälsan har möte varje vecka. Representanterna för elevhälsan uppger i intervju att rektorn eller biträdande rektorerna sällan är med på elevhälsans möten. En av specialpedagogerna informerar istället rektorn eller någon annan ur skolledningen på det möte med skolledningen som hålls varje vecka.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det inte är tydligt för lärarna vad särskilt stöd innebär och det därför finns risk att eleverna inte får det särskilda stöd de är i behov av. I intervjun med lärare i grundskolan framkommer att elevernas mentorer diskuterar med aktuellt ämneslärare när en elev i grundskolan verkar få svårigheter i skolarbetet. I intervjun framkommer också att lärarna går till specialpedagogen för att få hjälp med strategier för att kunna ge eleverna det stöd de behöver. Lärarna uppger att de inte har diskuterat vad de anser vara skillnaden mellan stöd och särskilt stöd. I intervjun beskriver de att om det är särskilt stöd så kommer det oftast ett åtgärdsprogram från mentorn. Om läraren tror att en elev är i behov av särskilt stöd tar läraren kontakt med specialpedagogen. Sedan genomför läraren ett förberedande samtal med mentorn och till detta samlar mentorn in information från olika lärare. På mötet är även en av specialpedagogerna med. Efter det förberedande samtalet har läraren ett möte med eleven, vårdnadshavarna, mentorn och någon från elevhälsan. Rektorn är inte med i detta arbete.

Lärarna i gymnasieskolan uppger i intervju att om en elev riskerar betyget F tar läraren i ämnet kontakt med elevens mentor. Mentorn tar med hjälp av läraren tar fram handlingsprogram när en elev behöver stöd i ett ämne. Om eleven riskerar att få F i fler än ett ämne tar man upp situationen i elevhälsan och ett åtgärdsprogram utarbetas. Det är elevhälsokonferensen som beslutar om eleven ska ha ett åtgärdsprogram eller handlingsplan.

I intervju med rektorn framkommer att det ännu inte finns utvärdering av hur väl det särskilda stödet fungerar eftersom det inte finns något övergripande systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn uppger dock att hon kontrollerar så att det inte är någon lärare "som producerar fler elever i behov av särskilt stöd än andra". Även representanter för elevhälsan uppger i intervju att det inte har gjorts några utvärderingar av arbetet med särskilt stöd. De har som mål att börja göra det under läsåret.

Tillsynen visar också att det finns brister i arbetet med åtgärdsprogram. Det framgår inte att det finns någon utredning av vilka anpassningar som har genomförts i klassrummet och vad som har fungerat eller inte fungerat. Exempelvis framkommer det av åtgärdsprogrammen att eleverna genomgående inte har gjort sina läxor. Ändå har samtliga elever med åtgärdsprogram just läxläsning som en åtgärd för att kunna nå kunskapskraven. Det framkommer inte

något som tyder på att skolan har analyserat om just läxor är en fungerande inlärningsmetod för de aktuella eleverna.

I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår att det redan från och med årskurs 7 läggs ett stort ansvar på den enskilde eleven när det gäller det särskilda stödet. Det anges exempelvis som stödåtgärder att eleven ska läsa mycket svenska hemma, göra läxorna ordentligt och fokusera och jobba på lektionerna. När det gäller skolans åtgärder är de ofta diffust angivna. Exempelvis anges vid flera tillfällen att skolan ska ge stöd och hjälp i de ämnen där eleven inte klarar betyget E. Bland åtgärderna blandas ofta uppgifter om åtgärder som har skett tidigare och åtgärder som ska ske framöver. Genomgående saknas uppföljningar och utvärderingar av de åtgärder som har vidtagits. Det finns i åtgärdsprogrammen inte heller några planeringar för när och hur uppföljning och utvärdering ska ske.

I intervjuerna med lärarna har det framkommit att de dels använder sig av åtgärdsprogram, dels av något de kallar handlingsplaner. Det har av vissa lärare angetts att handlingsplanerna används när en elev behöver stöd i ett ämne och att det inte alltid anmäls till elevhälsan eller rektorn. Av de handlingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår att flera av eleverna bedöms riskera att inte nå kunskapskraven för ett ämne. Av vissa handlingsplaner framgår inte heller tydligt vilket ämne det gäller utan det anges exempelvis "SO". I vissa fall är handlingsplanerna också motsägelsefulla, vilket innebär att det är svårt att förstå vilka elevens behov är och hur de ska åtgärdas. Exempelvis anges att en elevs styrka är att muntligt förklara samband. Samtidigt anges att elevens osäkerhet gör att eleven säger väldigt lite under lektionstid. Eleven ska därför träna på att skriva sammanfattningar av längre texter, men ska också ges möjlighet att komplettera prov och läxförhör muntligt.

För en annan elev anges under rubriken "nuläge" att eleven sällan har med sig sina böcker till lektionerna och att läraren hade gått igenom med eleven vad denne skulle läsa på inför ett prov, men att eleven inte repeterade tillräckligt. Eleven uppges riskera att inte nå kunskapskraven på grund av misslyckandet på provet. Ändå anges som konkreta åtgärder och planering att eleven alltid ska ha med sig böckerna till lektionerna, ska utföra de arbetsuppgifter som ska göras och ska börja läsa på i god tid innan ett prov eller ett förhör. Det saknas därmed såväl koppling till kunskapskraven som särskilt stöd som är kopplat till elevens behov och svårigheter.

Skolinspektionens utredning visar också att det finns brister i skolans arbete med vissa stödåtgärder. För en elev anges att eleven ska sluta läsa modernt språk och istället träffa den biträdande rektorn för att gå igenom vad eleven ska göra under veckan gällande läxor, prov och lektioner. Det framgår dock inte vilken pedagogisk bedömning som ligger bakom denna inskränkning av ele-

vens studier. Det anges ingen tid angiven för hur lång tid åtgärden ska fortgå. Inte heller framgår det att det handlar om en anpassad studiegång och att beslut om anpassad studiegång har fattats av rektorn.

Utredningen visar att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att det i skolans åtgärdsprogram tydligare och mer precist måste anges vilka behov eleven har, hur dessa ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare måste rektorn fatta beslut om anpassad studiegång för de elever som bedöms ha behov av denna åtgärd. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8–10 och 12 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Sigtuna Skolstiftelse måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska bedriva ett pedagogiskt ledarskap som är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot de nationella målen.
- Rektorn ska ta ansvar för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.
- Huvudmannen ska på huvudmannanivå bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ansvarar rektorn för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Läroplanerna anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans

resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Enligt skollagen ska huvudmannen planera, följa upp och utveckla sina verksamheter systematiskt och kontinuerligt samt ta tillvara resultaten och omsätta dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Rektorns pedagogiska ledarskap

Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn inte i tillräcklig utsträckning är pedagogisk ledare för verksamheten. Rektorn har inte heller möjliggjort att det på skolan förs övergripande pedagogiska diskussioner bland personalen i syfte att analysera och utveckla verksamheten. Rektors fokus detta läsår har istället legat på en utveckling av internatverksamheten. Såväl rektorn som lärarna och huvudmannen är samstämmiga i att detta arbete och de konsekvenser det fått har tagit alltför mycket av rektorns tid och fokus. Av intervjuer framgår att rektorn vill ha möjlighet att arbeta mer aktivt med det pedagogiska ledarskapet med inriktning på undervisningen och att lärarna efterfrågar ett mer aktivt pedagogiskt ledarskap från rektorn.

Lärarna i grundskolan uppger i intervju att de upplever att de träffar skolledningen och rektorn för sällan. De har personalmöten tillsammans med skolledningen en gång per månad. Lärarna uppger vidare att rektorn vill vara pedagogisk ledare och är intresserad av skolfrågor, men att rektorn och skolledningen är upptagna av andra frågor, framför allt internaten. De beskriver att det på personalmötena är mest information och strukturella frågor som tas upp. Det förs inga pedagogiska diskussioner. De pedagogiska diskussionerna sker mest informellt och på möten avsatta för ämnesdiskussioner två till tre gånger per termin. Lärarna uppger att mötena i deras programlag mest har handlat om administrativa rutiner. Om pedagogiska frågor tas upp bygger det på egna initiativ från lärarna. Lärarna uppger att de inte har någon utvecklingsfråga som de särskilt arbetar med just nu. Deras upplevelse är att det händer så mycket kopplat till internaten att de pedagogiska diskussionerna inte hinns med och inte prioriteras. De anger att det behövs organisatoriska förändringar för att få större fokus på utbildningen och de pedagogiska frågorna.

Lärarna i gymnasieskolan uppger i intervju att de upplever att det har blivit mindre tid för pedagogiska diskussioner på de möten de har i exempelvis programlagen. Samtidigt uppger de att det inte behövs något möte för att ha sådana diskussioner utan att de pågår ständigt. Lärarna uppger att detta fungerar ämnesvis, men att de saknar diskussionerna programvis. I intervju framkommer att lärarna upplever att det saknas styrning från rektorn i hur de utvecklar sina ämnen. Men att skolledningen litar på dem och att de har stor frihet att ämnesmässigt fundera på och bestämma vad de vill utveckla. Lärarna uppger vidare att de inte vet hur rektorn skapar sig en bild av undervisningen och dess kvalitet. En av lärarna uppger att denne har arbetat i skolan i tio år utan att ha

haft besök i klassrummet av en rektor. Lärarnas uppfattning är att rektorn vill komma ut i undervisningen, men att det inte blir så och att rektorn saknar en bild av den undervisning som bedrivs.

Rektorn beskriver i intervju att det är de biträdande rektorerna som genomför medarbetarsamtalen med lärarna och deltar i vissa lärmöten, men att hon har det övergripande ansvaret. Hon poängterar att hon inte har släppt det pedagogiska ledarskapet ifrån sig. Men hon uppger också att hon är medveten om att hon i dagsläget inte fungerar som en pedagogisk ledare. Omorganiseringen av internatdelen har tagit upp en stor del av rektorns tid och hon uppger att lärarna har fått ta ett stort ansvar för utbildningen. Rektorerna uppger i intervju att hon vill vara ute i klassrummen mer och att hon behöver få bättre underlag för att göra bättre analyser så att lärarna och skolan kan arbeta med olika utvecklingsområden. Rektorerna upplever att många lärare starkt efterfrågar en vision om vart skolan är på väg. Men i dag finns det enligt rektorerna ingen tydlig agenda för inriktningen för det pedagogiska arbetet. Rektorerna uppger i intervju att lärarna inom gymnasieskolan har gjort som de alltid gör och att lärarna överlag har sysslat med sitt och inte samarbetat. Rektorerna uppger att det finns ett behov av att tänka på undervisningen på skolnivå.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i det pedagogiska ledarskapet. Rektorerna tar som pedagogisk ledare och chef inte tillräckligt ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Skolan och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete

Tillsynen visar att skolans systematiska kvalitetsarbete brister när det gäller att följa upp resultat och övrig måluppfyllelse, analysera och bedöma utvecklingsbehov, planera och genomföra åtgärder både på skolenhetsnivå och på huvudmannanivå. Skolinspektionen har tagit del av ett dokument kallat "Kvalitetsredovisning 2013-2014". Av det framgår hur det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras under läsåret 2013-14. Rektorerna uppger i intervju att hon behöver bli bättre på att se bilden av skolans resultat och att den bild hon har nu är fragmentarisk. För att kunna göra detta måste hon förbereda kvalitetsarbetet. Rektorerna vill få in mer underlag för att kunna göra bättre analyser och för att kunna arbeta med olika utvecklingsområden. Detta är dock ännu inte genomfört utan är idéer och tankar som rektorerna har.

Styrelsens representant uppger i intervju att styrelsen inte har varit nöjda med den redovisning de har fått från tidigare rektorer, men de har inte ställt tydliga krav på vad de vill få veta. Redovisningarna har sett olika ut och har genomförts på olika sätt och arbetet har inte drivit skolans utveckling framåt. En del av rektorerna har tillåtit göra som de vill utan att styrelsen har sagt ifrån. En av anledningarna till att den nuvarande rektorn har anställts är att det systematiska kvalitetsarbetet ska förbättras. Det har tidigare inte varit tillräckligt bra och nu måste skolan hitta verktyg för att få det bättre.

Lärarna i grundskolan uppger i intervju att det har sett olika ut hur tidigare skolledningar har drivit det systematiska kvalitetsarbetet. De väntar nu på att få veta hur den nuvarande rektorn ska driva kvalitetsarbetet. Hittills under läsåret har det enligt lärarna inte bedrivits något systematiskt kvalitetsarbete. Lärarna i gymnasieskolan uppger i intervju att det finns en organisation för ett utvecklingsarbete. Detta sker i programråden där eleverna också deltar. Men lärarna uppger att de inte har fått några instruktioner om hur de ska återrapportera till rektorn om det som kommer fram under mötena.

Skolinspektionens tillsyn visar att det även finns brister när det gäller elevernas delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet. Elever i grundskolan beskriver i intervjuer att den delaktighet de har i skolans systematiska kvalitetsarbete utgörs av att de svarar på olika enkäter. Enkäterna handlar till största delen om hur eleverna trivs i skolan. Samtidigt framkommer i intervjuerna att eleverna har många tankar och synpunkter på undervisningen i skolan som de skulle vilja delge skolledningen. I intervju med rektorn framkommer att det inte sker någon utvärdering av hur elever upplever inflytande och kvaliteten på undervisningen. Det är först i årskurs 3 i gymnasieskolan som utvärdering görs och den handlar om det stöd eleverna fått i skolan. Rektorn har i samband med faktagranskningen förtydligat att det är i både årskurs 9 och i årskurs 3 som utvärderingar av läroplansmål och programmål görs.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i utvecklingen av utbildningen. Sammanställning, uppföljning och analys av skolans resultat görs inte i tillräcklig omfattning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 § och 4 kap. 4 - 7 §§ skollagen

2.6 Rektorns ansvar i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan'

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Sigtuna Skolstiftelse måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande
- Inom elevhälsan ska det finnas tillgång även till kurator.

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna i grund- och gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningen ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I intervjuer med representanter för elevhälsan framgår att de har svårt att beskriva hur de arbetar förebyggande och hälsofrämjande. De uppger att de screenar alla nya elever för att se om de har några läs- och skrivsvårigheter. Vidare har skolsköterskan hjärt- och lungräddningskurser med eleverna. De arbetar även med teambuilding för de nya elevgrupperna. Rektorn uppger i intervju att elevhälsans förebyggande arbete består av teateruppvisning och Hjärter Ess, som är en slag kamratstödjarverksamhet som skolan har.

I intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer att skolans elevhälsa består av skolläkare, skolsköterska, skolpsykolog, kaplan och specialpedagoger. Kurator kan tas in vid behov, men detta har enligt rektorn och elevhälsan inte skett vid något tillfälle under läsåret, trots att det har funnits behov. I de fall det handlar om psykosociala frågor har skolsköterskan eller skolpsykologen tagit hand om dem. När det gäller samtal kan eleverna även få välja att ha det med skolans kaplan.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna inte har tillgång till insatser av kurator i tillräcklig omfattning. Utredningen visar också att skolan inte har tillgång till en samlad elevhälsa, bestående av medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser, som i samarbete med skolan i övrigt arbetar hälsofrämjande och förebyggande för att stödja eleverna mot målen.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Erik Bergeå, utredare Lena Lindh, jurist Matilda Björklingson och avdelningsjurist Johan Kylenfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Ulrika Palm
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.